

Háttéranyag

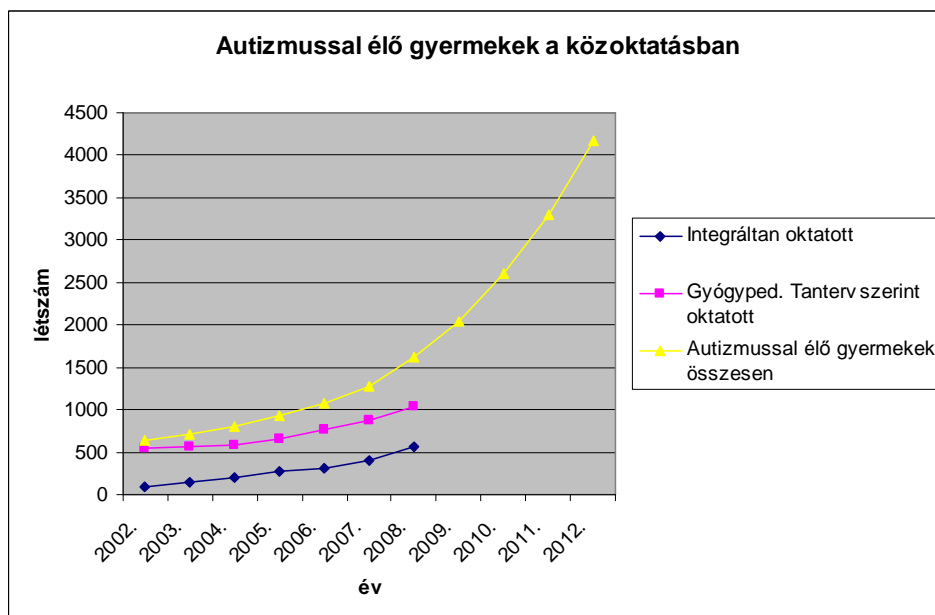
Autizmus - egy kérdés, amivel foglalkozni kell

Április másodika világszerte az Autizmus Napja, melyen minden alkalommal tudatosul bennünk, hogy egy olyan problémával kell szembenéznie a világnak, amelyről még nem tud eleget, viszont hatásait már a közeljövőben érezni fogja. Fontos lenne azonban, hogy ezzel minél hamarabb elkezdjünk foglalkozni: az autizmus spektrumzavart megélők száma ugyanis egyre nő, a társadalmi ellátórendszerek azonban nem készek arra, hogy befogadják őket.

Az autizmus nem látható állapot, és mivel nagyon sok formában nyilvánul meg, nehéz hozzá alkalmazkodni. Jelenleg közel 67 millió embert érint világszerte, Magyarországon pedig a gyakorisági adatok szerint 60 ezer embert. Évente több gyereket diagnosztizálnak autizmussal, mint cukorbetegséggel, rákkal vagy AIDS-szel együttvéve. A helyzetet ráadásul nehezíti, hogy jelenleg nem tudjuk pontosan, mi „váltja ki” az autizmus megjelenését az érintett emberekben.

Lemaradó oktatási rendszer

A társadalom felkészületlensége nem csupán a mindennapokban jelenik meg; az esetek többségében az oktatásban dolgozók sem rendelkeznek kellő rálátással és képzettséggel ahhoz, hogy kezelni tudják az autizmussal élő diákok igényeit és segíteni tudják beilleszkedésüket. Évről évre egyre több autizmussal diagnosztizált gyerek kerül be az oktatási rendszerbe - 2002 óta megduplázódott a számuk -, miközben átlagos társaik száma egyre csökken. Ugyanakkor a szakképzés és az intézményi keretek változatlanok, ami nagyon súlyos következményeket vetít előre.

A táblázatban szereplő adatok 2008-ig tényadatok, azt követően az eddigi növekedés alapján készült becslés eredményei.
(Forrás: Közoktatási Információs Rendszer)

A kellő odafigyeléssel megfelelően integrálható és kiválóan fejleszthető diákok állapota és beilleszkedési készsége egy felkészületlen oktatási intézményben leromlik, ezáltal felnőttként sem tudnak boldogulni, adott esetben szakmát szerezni és társas kapcsolatokat kialakítani. A kevésbé integrálható autizmussal élő diákok pedig elutasítással és értetlenséggel találkozáva méginkább ki lesznek taszítva környezetükből. Korszerű képzettséggel rendelkező oktatók hiányában az átlagos gyerekek sem értik és tanulják meg, hogyan lehet működő, pozitív kapcsolatot kialakítani autizmussal élő társaikkal és így nem lesznek toleránsak más segítséggel élő embertársaikkal.

ikkal sem. Az oktatás tehát – ahogyan a társadalom valamennyi területén – kulcsfontosságú az autizmus kérdéseinek kezelésében.

A stratégia már elkészült

Az ellátórendszer természetesen nem csupán az oktatásra szorítkozik: meglehetősen szerteágazó és összetett intézményhálózatról van szó, melyet egyrészt tovább kell fejleszteni, másrészt pedig új elemekkel kell gazdagítani. Ennek egyes lépéseit és folyamatait az 1062/2007-es kormányhatározat alapján az Autisták Országos Szövetsége (AOSZ) egy féléves szakértői munka, majd az azt követő társadalmi egyeztetés keretein belül az Országos Autizmus Stratégiában dolgozta ki.

A Stratégia egy öt évre szóló átfogó intézményfejlesztési terv, mely a diagnosztika, a szakemberképzés, oktatás, fejlesztés, foglalkoztatás, felnőttképzés és családtámogatás területén fogalmaz meg középtávon elérhető célokat és feladatokat. Az anyagban foglalt javaslatok a szociális, az egészségügyi és az oktatási tárcák tevékenységkörébe illeszkednek.

A határozat értelmében 2008. július 31-ig kellett volna az érintett minisztériumoknak kidolgoznia az intézkedési terveket, ez azonban máig nem történt meg. Csupán egy nem hivatalos egyeztetésre és néhány telefonbeszélgetésre került sor a szociális minisztériummal, érdemi előrelépés nélkül. Azonban minden elvesztegetett hónap tovább késlelteti a helyzet megoldását és rontja az autizmussal élők helyzetét, társadalmi beilleszkedésének esélyeit.

2009. április másodikán az AOSZ és a Concorde Csoport által alapított Mosoly Otthon Alapítvány a BenX című filmen keresztül kívánja felhívni a figyelmet a helyzet súlyosságára. A filmet a budapesti Kinóban, valamint az e-cinema rendszeren keresztül több vidéki városban műsorra tűzik ezen a napon.

Mellékletek

Mi az autizmus?

Az **autizmus** (a latin szó jelentése: önmagára irányult) az idegrendszer fejlődési zavara, mely genetikai tényezők, illetve az idegrendszert ért károsító hatások következményeként jön létre. A tünetek az első három életév során jelentkeznek, és csaknem minden esetben egész életre szólóan megmaradnak. 10 000 ember közül 50-60 mutat autista tüneteket. Fiúk esetében négyszer gyakoribb, mint lányok esetében. Az autizmust először Leo Kanner amerikai orvos írta le 1943-ban. Az autizmus jellemzői:

- Szociális téren: Az autista személy nehezen alakít ki kapcsolatokat, nem észleli megfelelően a többi ember érzéseit, nem érti a szociális elvárásokat.
- A kommunikáció terén: Az autista emberek néha nem tanulnak meg beszélni. Amennyiben kialakul a beszéd, az gyakran szokatlan (pl. visszhangszerűen utánoz, a szokásostól eltérő intonációval, hangmagasságon beszél, beszédében egyetlen témához ragaszkodik). A gesztus és a mimika használata gyakran nem megfelelő.
- Az érdeklődés, tevékenység területén: Az autista gyermeknél a fantázia-dús szerepjáték nem alakul ki, az érdeklődése, játéka nem megszokott (pl. tárgyakat sorba rendez, pörget). Az autista személy gyakran ragaszkodik az azonossághoz, a megszokott rutinhoz.

Híres autista emberek?

Természetesen 1943 előtt is éltek autista emberek. Konkrét diagnózissal ugyan nem rendelkeztek, de több „híres” embert is autistának ismer a területtel foglalkozó nemzetközi szakmai hagyomány: Bartók Béla, Albert Einstein, Isaac Newton vagy a világhíres zongoraművész Glenn Gould (vagy környezetük) kutatók szerint egyaránt beszámoltak olyan élményekről és szokásokról, amelyek autizmusban tipikusnak mondhatók.

Minden autista zseni? Nem, ezt több kutatás is cáfolta. Az autista emberek – habár olykor különös tehetséget mutatnak pl. a számolás vagy a zene területén –, de nem „zsenibbek” mint mindenki más.

Gyors adatok:

- az autista gyerekek 40 százaléka több mint három évet vár a megfelelő diagnózisra
- a fiúgyermek esetében nagyobb az előfordulás valószínűsége
- az autista gyerekek 25 százalékát már legalább egyszer kizárták az iskolából
- az autista felnőttek elmondása szerint számukra a legnagyobb segítség egy megfelelő munkahely lenne

A lakóotthonokról

A Magyarországon élő autista felnőttek nagy része diagnózis nélkül, vagy különböző téves diagnózissal (értelmi sérült, skizofrén, hiperaktív stb.) él állami intézményekben, pszichiátriákon vagy otthon. A fiatalabbak, tehát alapvetően az 1990 után születettek viszont nagyjából helyes diagnózissal, és a gyermekkor viszonylagos védettségéből – speciális iskolákból kikerülve – mostanában sodródnak az „önálló” élet felé, gyakorlatilag hosszútávon megoldatlan lakhatási körülmények és megfelelő elfoglaltság nélkül.

Az országban nincs az állam által működtetett, és az autista fiatalok speciális igényeit figyelembevevő otthon. Felnőtté válásuk után többnyire nagy létszámú szociális otthonokba, monstre fogyatékos intézetekbe kerülnek, ahol nem állapotuknak megfelelően kezelve (hiányoznak a speciálisan képzett gondozók) töltik el napjaikat. A másik lehetőség, hogy otthoni gondozásban maradnak, ami viszont nagyon negatívan hat szociális, kommunikációs készségeikre, és újbóli közösségbe illesztésük szinte lehetetlenné válik.

Ugyanakkor egyre több civil kezdeményezésű otthon működik, amelyek általában önerőből jöttek létre. Egy lakóotthon maximum 14 értelmi fogyatékos, illetve autista részére kínál komplex ellátást: teljes étkezést, lakást, ruházatot, szükséges fejlesztéseket és terápiát, sok esetben még munkalehetőséget is. Ezzel a kis létszámmal, valóban „otthonként” működve, megfelelően képzett gondozókkal emberi életet tudnak kínálni lakóinak.

Mégis heroikus küzdelmet kell folytatniuk a mindennapi túlélésért egy túlszabályozott, és rájuk méltánytalan terheket rozó ellenséges és bürokratikus közegben.

A lakóotthonok által biztosított szolgáltatáson túl a felnőtt autisták számára elérhető ellátás számtalan módja létezik, azonban ezek többségének csírája sem található meg Magyarországon.

A lakóotthonokat segítő MOHA és a Concorde, valamint az Autisták Országos Szövetsége ezen kíván változtatni, és az anyagi, valamint szakmai segítségen túl megpróbál a lakosság, valamint a döntéshozók szemléletváltásához is hozzájárulni.

Történeti áttekintés

1988: Létrejön az érintett szülőket tömörítő Autisták Érdekvédelmi Egyesülete (AÉE) és egy szakmai szervezet, az Autizmus Kutatócsoport. Ekkor az országban még mindennapi gyakorlat az autista emberek skizofrénként vagy más pszichés zavarral élőként, esetleg értelmi sérülteként történő nyilvántartása. A hazai pszichiátriai szakma többsége nem vesz tudomást az ekkor már 50 éve leírt tünetcsoportról.

1990-es években egyre több gyermeket diagnosztizálnak autizmussal, hála a lassan megerősödő szakmai szervezeteknek. A sokasodó esetszám egyelőre kevés reakciót vált ki az oktatási és szociális kormányzatból. Az érintettek védelmére egyre több civil szervezet alakul, az Autisták Érdekvédelmi Egyesülete szülőszervezetből lassan szervezeteket tömörítő „ernyőszervezetté” válik. Beindulnak az első szakembertanfolyamok az Autizmus Alapítvány szervezésében.

1998: A Parlament elfogadja az ún. „Fogyatékosügyi törvényt” (1998. évi XXVI. Tv. a fogyatékos emberek esélyegyenlőségéről). A törvény azonban nem tesz említést az autizmusról a „hagyományos” fogyatékosági típusok felsorolásakor.

2000-es évek eleje: Immár 3 intézményben végeznek szakemberek szakszerű autizmus diagnózist, igaz, mindhárom szervezet civil fenntartású és Budapesten dolgozik.

Egyre több hír érkezik Nyugat-Európából és Észak-Amerikából az autizmussal kapcsolatos kutatásokról: a hírek az autizmus gyakoriságának robbanásszerű növekedéséről szólnak. Főleg Észak-Amerikában indulnak perek gyógyszergyárak ellen, amelyek a védőoltásokat gyanítják az autizmus hátterében. (Későbbi kutatások nem igazolnak összefüggést.)

2003: A Parlament az érdekvédelem nyomására a „Fogyatékosügyi tv.” módosításával beemeli az autizmust a fogyatékosági ágak közé. Az érintettek száma egyre nő, egyre több a területen dolgozó civil szervezet is.

Egy személyes történet

G. 1991-ben született Budapesten. Szülei jogászok, G. születésekor már 2 gyermekük volt. Az első jelek arról, hogy G. más, mint a többiek, 3 éves kora előtt jelentkeztek.

A diagnózis kézhezvétele óta G. édesanyja, E. nem dolgozik, mert idejét teljesen leköti gyermeke ellátása: napi 3-4 órát is utaznak, hogy eljussanak G. iskolájába, közelebb ugyanis nem volt iskola, ami felvenné G.-t.

Habár G. hamarosan betölti 18. évét, még mindig bizonytalan, hogy iskolai évei után mit fog csinálni: kevés az elérhető felnőtt-ellátás, munkalehetőség autisták számára szinte nem létezik, autista embert fogadó lakóotthon pedig egyáltalán nem működik Budapesten. E. pedig így hiába is akarja, nem tudna elmenni dolgozni. E. jelenleg kiscsoportos (10-12 főt befogadó) lakóotthont keres fiának, mivel nagy intézetbe nem hajlandó adni...

Hány autista ember él Magyarországon?

Az autista emberek hazai számára vonatkozóan jelenleg csak becslésekre hagyatkozhatunk.

A nemzetközi becslésekben és a hivatkozott felmérésekben is igen nagy a szórás. Eltérnek egymástól az európai országokban és az Egyesült Államokban mért adatok: a legalacsonyabb, hivatkozott adat az **1000 főre eső 2-4 autista** személy, de az utóbbi években a szakirodalom, az európai érdekvédelmi szervezetek, ill. az Európai Bizottság illetékes szakbizottságai is már inkább az 1/166-os prevalenciát fogadják el, azaz minden **1000 főből 6 ember** valamilyen autisztikus spektrumzavarral él.

A fentiek alapján ma ~60.000 valamilyen súlyosságú autizmussal élő személy van Magyarországon. A becslések szerint azonban csak ~8%-uk rendelkezik diagnózissal.

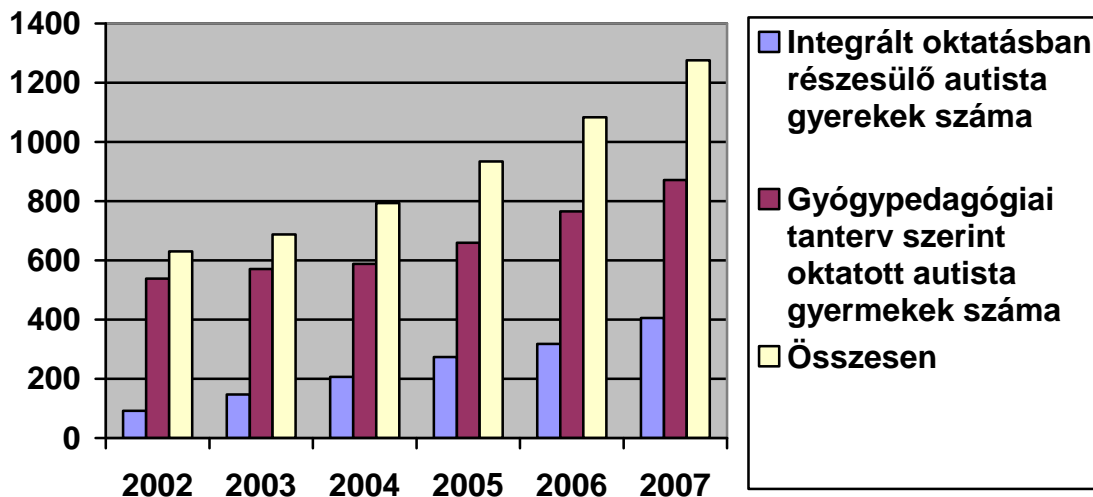
Az családtagokkal együtt tehát mintegy 200.000 ember lehet érintett az autizmussal élő személyek problémáiban.

2007: Az AÉE átalakul, új neve **Autisták Országos Szövetsége (AOSZ)**. Tagszervezeteinek száma **40 fölé nő, egyéni tagjainak száma pedig átlépi a 600-at**. A Kormány a 2006. évben elfogadott Új Országos Fogyatékosügyi Programban, ill. egy azt kiegészítő 2007. évi kormányhatározatban úgy dönt, „középtávú intézkedési tervet” (későbbi nevén: Országos Autizmus Stratégiát) készít az autista emberek számára elérhető ellátások fejlesztésére.

2008: Elkészül az „Országos Autizmus Stratégia” (letölthető: www.esoember.hu). A Stratégia széleskörű civil és szakértői összefogással készül. Az év végére az AOSZ tagszervezeteinek száma eléri az 54-et, egyéni tagjainak száma 1300 fölé kúszik. 2008. októberben a szervezet megünnepli 20 éves fennállását, ezzel egyidejűleg felhívásban sürgeti az Országos Autizmus Stratégia mielőbbi elfogadását. A szervezet egyúttal figyelmeztet, hogy az autizmus diagnózisok száma a következő években meredeken nőni fog, amire az ellátórendszereknek fel kell készülniük.

2008-ban napvilágot lát, hogy az autizmus diagnózissal rendelkező tanulók száma az elmúlt 5 évben a duplájára nőtt. (A Közoktatási Információs Rendszer a 2008. évi adatokat 2009. február 6-ig még nem összesítette.)

1. ábra Autizmus diagnózissal rendelkező gyermekek száma a közoktatásban (Forrás: Közoktatási Információs Rendszer; grafika: Autisták Országos Szövetsége)

Az autizmusról, autista írók tollából

„Problémát jelentett nekem akár egy olyan egyszerű kérdés is, hogy egy igazán kicsi kutya miért nem macska. Minden kutya, amit ismertem, elég nagytermetű volt, és ezért méret alapján azonosítottam be őket. Aztán a szomszédunk egyszer csak vásárolt egy tacsót, és teljesen összezavart engem. Hogy lehet az, hogy ez kutya? És elkezdtem tanulmányozni a tacsót, hogy rájöjjenek arra, hogy miért kutya. Végül rájöttem, hogy a tacsónak ugyanolyan formájú orra van, mint az én golden retrieveremnek, és így beazonosítottam.

A kutyának kutyaorra van!”

/Temple Grandin/

„Azok a szavak, mint „tudni” és „érezni” vagy az olyanok, mint az „ez”, „valami”, „által”, azaz nem láthatóak, nem lehet őket megfogni sem, vagyis számomra nem volt fontos a jelentésük sem. Az emberek nem tudják megmutatni neked a „tudni”-t, és nem látható az sem, hogy az „érezni” hogyan néz ki. Megtanultam használni az olyan szavakat, mint „tudni”, „érezni”, de úgy használom őket, mint a vak a „látni” és a siket a „hallani” szavakat.”

/Donna Williams/

„Számomra a külvilág ismeretlen zajok és szimbólumok káosza, teljesen nyers és érthetetlen. Próbálj meg egyszer úgy megnézni egy TV sorozatot, hogy leveszed a TV hangját. Abban a pillanatban a szereplők viselkedése váratlan és kiszámíthatatlan lesz, elveszti az értelmét. Minden egyes pillanatban, amikor szembesülök a külvilággal, én ezzel a zűrzavarral szembesülök.

Képzeld csak el, hogy sétálsz az utcán, és egyszer csak egy csapat tökrészeg fickó özönlik ki egy kocsmából a közeledben. Mivel részegek, a viselkedésük többé nem logikus, vagyis számodra kiszámíthatatlan. Ideges leszel, fogalmad sincs róla, mit fognak tenni a következő pillanatban, mire hogyan fognak reagálni. Fenyegetőnek érzed a helyzetet, mivel nem tudod többé kontrolálni. Én nagyjából minden pillanatban így érzem magam. Nem tudom kiszámítani az emberek viselkedését, nem látom előre a szándékaikat. Az időm jelentős részében tehát szorongok.”

/Rose Blackburn/

Mark Haddon: A kutya különös esete az éjszakában (Európa Kiadó, 2005) - részletek -

„...Zavarónak találom az embereket.

Ennek két fő oka van.

Az első fő oka, hogy az emberek sokat beszélnek anélkül, hogy egyetlen szót kiejtenének. ...ha valaki felvonja az egyik szemöldökét, az rengeteg eltérő dolgot jelenthet. Jelentheti, hogy „Szexelni akarok veled”, de azt is jelentheti: „Szerintem most nagyon ostoba dolgot mondtál.”...

...ha becsukjuk a szánkat, és orron át hangosan kilélegzünk, az jelentheti, hogy megkönnyebbültünk, vagy unjuk magunkat, vagy haragszunk, minden attól függ, mennyi levegő jön ki az orrunkon, és milyen gyorsan, és milyen alakú a szánk, miközben ezt csináljuk, és hogy ülünk, és mit mondunk előtte, és még száz másféle dologtól, amik túlságosan bonyolultak ahhoz, hogy néhány másodperc alatt meg lehessen fejteni őket.

A második fő ok, hogy beszéd közben az emberek gyakran használnak metaforákat. Például ezek metaforák:

Halálra röhögtem magamat.

Összekarmolja magát tőle.

A füleden ülsz?

Hülye, mint a sötét éjszaka.

A kutya alulról szagolta az ibolyát.

A metafora szó azt jelenti, hogy valamit átviszünk az egyik helyről a másikra ... és akkor keletkezik, amikor valamit egy olyan szóval írunk le, ami mást jelent...

...Én úgy gondolom, hogy hazugságnak kellene nevezni, mert az éjszaka nem hülye, és senki sem a fülén ül. Ha pedig megpróbálom képként látni magam előtt a kifejezést, csak megzavarodom tőle, mert ha elképzelek valakit, aki magát karmolássza, annak semmi köze ahhoz, hogy nagyon szeretünk valakit, és csak elfelejtjük tőle, hogy az illető miről beszélt...”

Személyes történetek

„Hatalmas változáson mentünk keresztül, hatalmas emberismeretre tettünk szert, és elfogadtuk ezt az életformát. Sőt, tanítómesteremnek tekintem a gyermekem, mert ilyen rövid idő alatt ennyi bölcsességet és szeretet, nem tapasztaltam volna meg egy emberöltő alatt sem. Problémamegoldó képességem hatványozódott, minden helyzetben meg tudom találni a jót, és bármi is történik velünk, nem a véletlennek tulajdonítjuk. Ha nehézségekbe ütközünk, feladatnak tekintjük, és nem keseregünk már, mint azelőtt.”

/Egy szülő/

„Rossz, horrorisztikus álmok. Mindennap mereven ülök, ha csinálom valamit. Nem szeretek tévét nézni, nem értem a rossz filmeket. Félek, ha lefagy a számítógépem. Félek a kicsúfolástól. Nem szeretem a zajokat meg a kiabálást. Félek a betegségektől, és nem tudok idegen helyen pisilni. Félek attól, hogy egyedül maradok az életemben.

Szeretem a békét, mert ha ez nincs, átveszem mások feszültségét. Ilyenkor ég a gyomrom, és gyorsabban ver a szívem. Autista "hobbiként" szeretek a kezeimmel röpködni, meg ugrálni. Van, amikor a kezeimet nézem. Esténként mindent megigazítok, a helyére rakok, kiegyenesítek, megszagolok, ez egy szertartás lefekvés előtt. Nem értem a mostani társadalmat, minden a pénz, nem értékelik a jó dolgokat, nem foglalkoznak egymással az emberek, csak érdekből. Anya mondta, hogy nekem csak az a bajom, hogy túl "normális" vagyok, és hiába várnám ezt el másától is! Pedig én szeretnék beilleszkedni, és megtalálni a helyemet.”

/Egy autista lány/

Mi lenne, ha lenne arra lehetőség, hogy megváltoztassuk a megváltoztathatatlant?! Nehéz kérdés, de a lelke mélyén mindenki jól tudja a választ.

76%-ék megváltoztatná, míg 24% nem.

Judit: Nem tudom. Ha a kezembe lenne egy pirula, és azt mondanák: nem lesz többet autista, beadnám-e neki? Igen. De nincs ilyen pirula. És több év nem átlagos fejlődést nem lehet kiváltani egy pirulával. Régebben volt, hogy azzal álmodtam, beszél és normális. De nem emlékszem, hogyan is nézett úgy ki. Ő így, ilyenek az én gyermekem.

Atlantis: Nem. Szerintem minden élethelyzetnek megvan a pozitív és negatív oldala, ennek is. Ha az ember nem versenynek és teljesítménynek, hanem társas vállalkozásnak vagy társasjátéknak tekinti az életet, bármilyen élethelyzet jól megítélhető. Megjegyzem a férjem 18 éves kora óta fél lábbal élt, úgy ismertem meg, és a gyerekeim is ehhez szoktak hozzá. A lányaim emberségét a rokkant apjuk és a sérült bátyjuk, (no meg a 101 éves koráig velünk élt dédijük) bizonyára jó irányba alakították. Nem aggódom a fiam jövőjéért sem, a testvérei, unoka-testvérei fognak róla gondoskodni.”

Habakukk: Igen. Mindenképpen. De nem magam miatt, hanem a gyerekeim miatt. Hogy az autista gyermeknek esélye legyen egy normális életre, és az egészségesnek egy normális gyermekkorra. Azt hiszem, nem mond igazat, aki erre nemmel válaszol. Nagyon önző dolog lenne, ha nem akarnád, hogy megváltozzon, ha egyszer lehetőséged van rá. Az más kérdés, hogy nem tudom elképzelni, milyen lenne, ha egészséges lenne, ha tudná azt mondani: "anya". Így is mindennél jobban szeretem.”

Az autizmusról...

Elavult fogalmak	Korszerű fogalmak
autizmustól szenved VAGY az autizmus áldozata	autizmusa/autizmus spektrum zavara (ASD) van, autizmussal él
kór/betegség	akadályozottság, fogyatékoság VAGY állapot
normálisan fejlődő gyerekek	típusosan fejlődő gyermekek
normális	neurotipikus [ezt a kifejezést csak az autizmussal foglalkozó közösségekben használják, így nem biztos, hogy máshol, mint például a nem szakmai sajtóban használható]

Tévhitek	Tények
Az autizmus (az Asperger szindrómát is beleértve) egy ritka állapot.	Az autizmus (az Asperger szindrómát is beleértve) már nem számít ritka állapotnak és ma tény, hogy a népesség 0.6%-át érinti. (60/10 000 fő)
Minden autizmussal élő embernek olyan különleges képességei vannak, mint az Esőember című filmben Dustin Hoffman által játszott szereplőnek.	Nagyon ritka, hogy egy autizmussal élő embereknek különös tehetsége van valamihez. Az aktuális vélemény szerint 200 autizmus spektrum zavarral élő személy közül 1 vagy 2 rendelkezik valamilyen különös képességgel. Azonban nincs megbízható gyakorisági felmérés.
Az Asperger szindróma olyan fogalom, amit a középosztálybeli szülők találtak ki, hogy kifogást találjanak gyermekük rossz viselkedésére.	Az Asperger szindróma egy olyan állapot, amelynek megvannak a maga diagnosztizáló kritériumai. Gyakran egy kicsit később - 11 - 13 éves kor körül diagnosztizálják - mint az autizmust, de ugyanolyan komoly következményei vannak, és ezek kétségbeejtővé válhatnak, ha az egyén szükségleteit nem veszik figyelembe.
Csak gyermekek lehetnek autisták és meggyógyulhatnak vagy kinőhetnek belőle.	Az autizmus egy egész életen át tartó fejlődési zavar, amely jelenleg meg nem gyógyítható. Autizmussal élő gyermekekből autizmussal élő felnőttek válnak.
Az autizmus az érzelmi nélkülözés vagy érzelmi feszültség eredménye.	Az autizmus egy összetett fejlődési rendellenesség, amely az idegrendszer működésének biológiai vagy szervi elégtelenségével van összefüggésben.
Az autizmus egy új jelenség.	Az első részletes leírást olyan gyerekekről, akiről ma már tudjuk, hogy autizmussal élt, 1799-ben jegyezte fel Jean Itard, amikor az Aveyron-beli vad fiúról mesélt.
Egy autizmussal élő személyt nem lehet oktatni.	Megfelelő, autizmus specifikus, egyénre szabott támogatással az iskolán belül és kívül, az autizmussal élő egyént hozzá lehet segíteni, hogy kibontakoztassa teljes képességét.
Az autizmussal élő emberek el akarják kerülni a társas kapcsolatokat.	Az autizmussal élő emberek szívesen barátkoznának, de akadályozottságuk miatt gyakran nehéznek találják a kapcsolatteremtést és fenntartást.
Az autizmus a szülői elutasítás vagy a hideg, érzelem nélküli szülők miatt van.	Az autizmus nincs azzal összefüggésben, hogy a szülők hogyan nevelik fel a gyermeküket.